

נקודות של אור

מאמר יסודי בנכני החיים שזכינו לטמוע מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - לקראת טבת פרשת קורח תשפ"ו

א. אחדות זה סלון?

אחדות היא מילה נפלאה, מלאת קסם. כולם מדברים על אחדות, כולם רוצים אחדות, כולם מתעצבנים על הצד השני שלא מוכן לחיות באחדות. אחדות היא סוד ההצלחה, אחדות היא הדבר החשוב ביותר בין המשפחה, הקהילה, הבנין, השכונה, הציבור - וכל עם ישראל. עד שזה מגיע אלינו. עד שזה פוגש את הצדק שלנו. עד שאנחנו מרגישים שפגעו בנו, עשו לנו עוול, ואין כאן צדק. כי כשהצדק נכנס לתמונה, כשאנחנו צודקים והצד השני טועה, כשאנחנו הקרבן והצד השני סתם לא מתחשב - פתאום נמסים כל העקרונות, הסלוגנים והמשפטים היפים על אחדות. כי מה שווה אחדות, אם היא רק מפריעה לי. המילים הללו נשמעות אולי מעט ציניות, אבל הן פשוט מציאות חיים שכולנו מכירים. כי באמת, אחרי כל המילים הנהדרות על אחדות - יכול להיות שזה משהו שפשוט לא בר קיימא? יכול להיות שאין באמת דרך לחיות באחדות אמיתית? לא יכול להיות. אבל מציאות.

ב. רעש ייענה בשקט

בוקר אחד פוגש יהודי את אחד החברים, מתלמידיו של ר' אשר, והוא - מפהק קצת יותר מידי, לא בפעם הראשונה. "מה קרה איתך לאחרונה?" שאל היהודי בדאגה, "הפסקת לישון בלילות?" "משהו כזה", אמר החבר בעייפות, וסיפר על שכן מעליו שלא מפסיק להרעיש ולדפוק מלמעלה גם בשעות הלילה המאוחרות, וזה מפריע לו להירדם... "נו", היהודי לא הבין מה הבעיה, "בשביל מה יש לך פה? למה לך לסבול? תעלה אליו, תסביר בדרכי נועם או בפנים זועפות - ותתחיל לקום רענן..." "ר' אשר אמר לי לשתוק, לא לומר לו שום דבר..." ענה החבר. "הוא אמר לי: אתה צודק, השכן הזה באמת לא בסדר. הוא ממש מציק לך. אבל אתה מכיר את השכן הזה... אתה יודע שמילה אחת שלא תמצא חן בעיניו - עלולה להצית ביניכם מחלוקת, הוא עלול להיפגע ולכעוס. הוא אולי ישתתק, אתה אולי תישן יותר טוב, אבל את עצמך איבדת!" עדיף לך, אמר לי ר' אשר, לוותר קצת על הנוחות, לישון קצת פחות טוב, אבל לא לאבד את החיבור שלך! "בואו נשים לב למילים שאמר לו ר' אשר: ר' אשר לא אמר לו - תוותר על מחלוקת כי הוא ינצח אותך. ר' אשר לא אמר לו - תימנע ממחלוקת כי אתה עלול לאבד שכן טוב. ר' אשר אפילו לא אמר לו - מחלוקת היא כמו אש... המילים שר' אשר חזר עליהם - הם ההפוכים ביותר מההיגיון שלנו: אל תיכנס למחלוקת - כי אז אתה מאבד את עצמך! מה?!" שבבין: זה שאני עייף, ולא מצליח להירדם, ולא מצליח לתפקד כמו שצריך ביום שלמחרת רק בגלל גחמות של שכן אחד אגואיסט - זה לא נקרא שאני מאבד את עצמי...

ומה כן? אם אני מעמיד אותו על המקום?! אם אני מחזיר לעצמי את מה שמגיע לי בצדק, את השקט המינימלי לכמה שעות של לילה?
מה ההגיון?!

ג. אני מצליח?

מיהו אדם מוצלח?
מה צריך שיהיה לנו - כדי שייחשב שיש לנו 'הצלחה'?
תשאלו כל אחד, ותופתעו לשמוע מיליוני סוגים של תשובות. לכל אחד יש שאיפות אחרות, ואם הוא מצליח לממש אותם - זה אומר שהוא אכן 'הצליח'.
אבל אם ננסה לתמצת את כל מיליוני התשובות - נגלה כי הכול יושב על שאיפה אחת מרכזית, אלא שכל אחד מתרגם אותה אחרת: עוצמה.
כשאני עוצמתי, כשאני משיג את העוצמה הפנימית שאני כל כך כמה אליה - זה נחשב שהצלחתי.
השאלה היא - מהי עוצמה.
אצל אחד עוצמה היא כסף, אצל השני כבוד, אצל השלישי קשרים.
אחד חושב ש'ידע זה עוצמה', השני בטוח ש'התמדה היא עוצמה', השלישי משוכנע ש'בריאות גופנית היא עוצמה'.
מאיפה נובע הרצון הזה, להיות עוצמתיים?
מי החליט שכל כך חשוב להיות עוצמתי?
מאיפה הגיע אלינו הרעיון הזה?
מהאגו.

מהגוף.
זה מתחיל מהעובדה שאנחנו לא באמת עוצמתיים. אדרבה, אם נעז להסתכל על המציאות הפשוטה שלנו - נגלה שאנחנו הכי רחוקים מלהיות עוצמתיים. יש בנו כל כך הרבה חולשות, אנחנו כל כך תלויים בסייעתא דשמיא, אין לנו שום יכולת להבטיח לעצמנו שום דבר.
אבל לאגו שלנו לא נוח עם זה.
אגו לא יכול להכיל חולשה. אז הוא יוצא למסע של חיים שלמים בניסיון להשיג עוצמה, בניסיון להסתיר עד כמה שניתן את החולשה הפנימית.
ככל שיגרוף יותר הצלחות, גשמיות, כלכליות, גופניות, חברתיות או אפילו רוחניות - כך ייחשב לעוצמתי יותר, וכך יוכל לספר לעצמו שהוא שולט על המצב. הנה, עובדה, הצלחתי להשיג כל כך הרבה.
האגו משכנע אותנו שאם נהיה חלשים, אם לא נצליח להשיג עוצמה מקסימלית - נאבד את 'עצמנו'. כי מבחינתו 'אני' זה רק אם אני שולט. אם אני לא שולט - אני לא 'אני'.
ואם יש מישהו שאשם בכך שאני לא שולט? הו, זה כבר מצדיק מלחמת עולם... כי המלחמה הזו אינה על שעות שינה - אלא על ה'אני' שעלול להיאבד כאן...
וכך אנחנו מוצאים את עצמנו יוצאים במלחמה גלויה או סמויה - מול כל מי שמאיים על השליטה שלנו:
על מתחרה שמצליח לגנוב לי את התהילה.
על שכן שמרחיב על חשבוני.
על אדם שלא בדיוק נותן לנו את הכבוד שמגיע לנו.
על בן משפחה שלא מתחשב בנו.
על מגזר אחר שחושב שהוא יותר טוב מאיתנו...
כי יש כאן איום על הדבר הכי חשוב בחיים: על העוצמה שלנו!

ד. מילה אחת: הכנעה

אבל אם הסכמנו שהאמת שלנו היא דווקא הפוכה, אם הסכמנו שהאמת שלנו היא - שאנחנו חלשים, ולא יכולים לבד, וצריכים שמירה אלוקית כדי להמשיך ולהתקיים - אז כנראה ש'אני' זה משהו אחר לגמרי.
'אני' - זה הנפש הרגישה והפגיעה שלי, שכל כך צריכה את הקדוש ברוך הוא.
ומה 'הצלחה' אם כן?
מה אם כן נחשב 'מימוש עצמי' אמיתי?
לא עוצמה. ממש לא.
מה כן?
הכנעה.

ככל שאני נכנע יותר, ככל שאני יותר מאפשר לעצמי לוותר על השליטה, על העוצמה המדומיית, על הרצונות החזקים שלי, על הצדק שלי - כך אני יותר מתחבר ל'אני' האמיתי שלי... ומתברר, שבשאיני בוחר לצאת למלחמה על הצדק שלי מול השכן המרעיש - אני אולי מרוויח שעות שינה, אבל מאבד את עצמי! דווקא כשאני מוותר, ושותק, ונלחם עם עצמי, ונושך שפתיים, וממשיך לחייך אליהם למרות שזה שורף לי מבפנים - דווקא אז אני מתחבר לעצמי באמת, לעצמי - ולבוראי!

יד. ה. לא פופולארי

אבל בואו נודה: המשימה הזו, להיכנע, אולי נשמעת הגיונית ומדהימה על הנייר, אבל בפועל? בחיים עצמם? להיכנע? איך אפשר? זה הרי הכי הפוך ממה שהעולם משדר! להיכנע זה הדבר הכי לא פופולארי בעולם שבו ככל שאתה חזק יותר, חריף יותר, ידען יותר, צודק יותר או חולש על יותר נכסים - אתה יותר נחשב... להיכנע זה אש, זה לוותר על הכבוד העצמי, זה להשליך את הצדק שלי ואת הרצונות שלי, זה לתת למישהו אחר לצאת חזק יותר מאיתנו... האם הכנעה אמיתית היא משהו ששמור אך ורק לצדיקים מופלגים שאין לנו השגה בהם? הסיפור של אותו חבר מוכיח שלא. שכולנו יכולים להיכנע. ולכן, אם נרצה להבין איך מגיעים ל'הכנעה' - אולי שווה לחפש את הסוד בסיפור הזה דווקא...

יד. ו. קשה צדיק אומר

תארו לעצמכם שאתם מגיעים לרבי, או לדמות אחרת שאתם מקושרים אליה, ומספרים לו על סיטואציה דומה: שכן שמציק, מישהו שעושה לכם עוול. והרבי דורש מכם לשתוק. לוותר. לא לעשות שום דבר. איך הייתם מרגישים מול הדרישה הזו? אדם מן השורה היה מתקומם מבפנים. האגו לא מרשה לו לוותר, ודאי לא כשהוא צודק. אבל אם יש בנו עיקרון של 'הכנעה לצדיק'? פתאום זה הופך להיות קל יותר. כי יש עיקרון פנימי שמחייב אותנו להיכנע. אנחנו רוצים להישאר מחוברים לצדיק, לא מוכנים לוותר על הבהירות שהצדיק נותן לנו בחיים, על ההכוונה, על החיבור שיש לנו כאן. זאת אומרת, שהסוד הראשון בדרך להצלחה הכי גדולה במימוש מטרת החיים - היא חיבור לצדיק.

יד. ז. לוותר על חבר?

נמשיך לתאר את עצמנו מתמודדים עם הסיטואציה. אנחנו חוזרים הביתה מביתו של הצדיק, מצוידים בהוראה חד משמעית: לשתוק. אבל אז אנחנו נזכרים שוב בלילות הלבנים, בשכן שמפריע להנאתו בלי להתחשב... ושוב עולה בנו הרצון לכלות בו את זעמנו. הצדיק לבד? לא כל כך מספיק כדי להחזיק מעמד כשהעלבון ותחושת הצדק מפעפעים בעוצמה. אבל מה אם לקחנו כמשימת חיים את העיקרון של 'הכנעה לחבר'? אם אנחנו מבינים שהחיבור ביננו לבין החבר חשוב לנו מאוד לחיים? שהחבר הזה יכול לחבר אותי לבורא, שהחבר הוא שליח של ה' לקרב אותי אליו? זה יערער בנו את הרצון לנקום. כי אמנם אולי נשיב לעצמנו את הכבוד האבוד - אבל מה זה שווה אם בתמורה אנחנו מפסידים חיבור כל כך חשוב ומהותי. במילים אחרות: הסוד השני להצלחה בחיים הוא - להשקיע בחיבור עם יהודים. מה שנקרא 'חברים'.

יד. ח. עשייה היא התכלית

ויהי ממחרת. אחרי לילה שלם של הרעשות מלמעלה. אנחנו מיואשים מלהירדם, קמים בעיניים חצי עצומות והולכים לבית הכנסת. יום עמוס לפנינו, הרבה משימות חשובות שאנו אמורים לבצע במסגרת התפקיד והמחויבות שלנו כיהודים, כהורים, כעובדים, כבעלי משפחה, כבעלי משכנתא. אבל אנחנו ע-ו-ו-פ-ו-ם! אין לנו כוח! ברגעים כאלה, האגו דורש - לך לישון!

אתה מסכן, ויתרת הרבה מידי להיום, אף אחד לא יעריך את הגבורה שלך בכל רגע של שתיקה, לפחות תעשה לעצמך קצת הנחות. תשכח מכל מה שאתה מחויב אליו, תוותר לעצמך...

כך, בטקטיקה מתוחכמת, מבקש האגו להחזיר לעצמך את השליטה.

אבל אם יש בך עיקרון חזק של 'מחויבות לעשייה'?

אם אתה מבין שהקדוש ברוך הוא הוריד אותך לעולם העשייה, ושהדרך הכי נכונה לקדש את שמו יתברך היא לעשות, בפועל, לעבוד אותו בשדה המעשי, להתמודד עם האינטריגות והקשיים שהעשייה מפגישה אותנו איתם, להזיז את הגוף בחסד, בעשייה למען הזולת, ואפילו בעבודה ביושר ולפי הכללים שקבע הקדוש ברוך הוא בתורתו -

אם העיקרון הזה נטוע בך - אתה לא תוותר לעצמך, אתה תיכנע לרצון השם, ולא תרשה לאגו שלך להשליט עליך את העייפות והאומללות!

ובאן אנו פוגשים את הסוד השלישי להכנעה בחיים: עשייה. בפועל!

ד. ט. שלושת העקרונות לחיים

בלעבוויטש היו אומרים: איך היצר הרע מצליח על חסיד?

כצעד ראשון - הוא מנתק אותו מה'גוטע ייד' (הצדיק) אליו הוא מקושר. הוא מכניס בליבו ספקות והתלבטויות, האם שווה להיכנע, ולמה אני בכלל צריך מחויבות לדעת תורה, ולמה לא להשתמש בשכל האישי שלי בכל דבר...

המכה השניה - היא ניתוק מהחברים. היצר הרע מכניס בתוך ליבו חשבונות של צדק, קנאה או כעס על החברים איתם הוא נהג עד עתה להתחזק יחד. הוא מחליש את החיבור ביניהם.

ואז, כשהיהודי מנותק משתי מקורות הכוח הרוחניים שלו - הוא יכול סוף סוף לנתק אותו גם מהמחויבות לעשיית רצון השם, והיהודי עובר לחלוטין לרשותו.

ר' אשר היה מדגיש את זה שוב ושוב:

הדרך היחידה, היחידה! להצליח לעמוד במשימת החיים שלנו שהיא הכנעה וחיבור לאמת שלי - היא לשמור על שלושת העקרונות האלה, כחוק ולא יעבור:

1. חיבור לצדיק שנותן לך את הכיוון הנכון בחיים!
 2. חיבור ליהודים, 'חברים', איתם אתה יכול להיות פתוח, לתת להם - וגם לקבל מהם הערה בונה!
 3. עשייה בפועל, לא לחשוב שרעיונות נאצלים בלבד יכולים להזיז משהו, אלא רק עשייה בפועל! רק מפגש מעשי עם כל המידות הרעות והאתגרים שצצים כשמתחילים לעבוד בפועל!
- כשאתה יוצא לעבוד, כשאתה מתחיל ליישם רעיונות בפועל - אתה מוצא את עצמך לחוץ, עייף, עצלן, אתה פוגש תאוות בדרך, אתה פוגש קנאה, אתה פוגש חוסר אונים, וכך אתה מתחבר לה'.
- ואם נשים לב נגלה, שעל שלושת הדברים האלה היצר הרע מניח את כל כובד משקלו. הוא יעשה הכול כדי לנתק אותך משלושת העקרונות האלה, בשם הצדק, בשם היהדות, בשם כל מה שרק יהיה, העיקר שתפסיק להיכנע, העיקר שתחזור לחפש עוצמה אנושית...

לקבלת העלון המודפס - בכתי המדרש דחסידי ספינקא:

בני ברק - רחוב דונולו 11 • ירושלים (עכרית ואנגלית) - רחוב בר גיורא 28 • בית שמש - רחוב יונה בן אסית' (ליד 'איחוד הנלה') • ביתר עלית - ר' אשר'ס טויל - רחוב מעזריט פנת החוזה פלונלין • סטמפורד-היל - Clapton Common 117

לעילוי נשמת הרבנית מרת חנה פעטא ע"ה

בת יבלחט"א מרן רבי ישראל חיים טליט"א

י"ל ע"י מכון 'אמונה פשוטה' - ספינקא, ע"פ הכנת הכותב. להצטרפות לרשימת התפוצה - לתרומות והארות - ניתן לפנות במייל: a0504171897@gmail.com